



Doelgroep en toelatingscriteria Plusklassen

Doelgroep

De doelgroep van de Plusklassen wordt gevormd door **(hoog)begaafde leerlingen**; leerlingen bij wie veel begaafdheidskenmerken worden herkend, zoals bijvoorbeeld onderstaande:

- sterk cognitief potentieel c.q. hoge intelligentie
- creatief denkvermogen (origineel, onconventioneel, open minded)
- sterke gedrevenheid, leergierigheid (bij interesse)
- sterk geheugen
- abstract denkvermogen (goed kunnen generaliseren, verbanden zoeken en snel herkennen)
- de lat automatisch hoog leggen (perfectionistisch)
- kritische instelling
- groot rechtvaardigheidsgevoel
- hoge gevoeligheid / sensitiviteit

Bovenstaande eigenschappen raken in de knel wanneer onvoldoende wordt / kan worden afgestemd op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Er worden dan tevens kenmerken als bijvoorbeeld onderstaande waargenomen:

- geen aansluiting in de eigen groep (sociaal-emotioneel en/of cognitief)
- negatief gedrag (reactief)
- behoefte aan contact met ontwikkelingsgelijken, zich niet begrepen voelen
- zelfbeeld staat onder druk; heeft minderwaardigheidsgevoelens
- gepest zijn/worden
- afnemende schoolprestaties en motivatie; presteert onder eigen gemiddelde of het klassengemiddelde of past zich aan het klassengemiddelde aan
- negatieve faalangst; vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken en/of de doelen worden door de leerling te hoog gekozen, zodat falen hieraan toegeschreven kan worden
- is vaak ontevreden over eigen prestaties
- geringe taakgerichtheid; spant zich niet langer in bij het uitvoeren van taken.

Toelatingscriteria Plusklassen

De Plusklassen zijn er voor leerlingen **van medio groep 4 tot en met groep 8**.

Toelatingscriterium 1 - Plusklassen

Er is sprake van **(hoog)begaafdheid** blijkt uit:

- Een hoge intelligentie
Hierbij kan als uitgangspunt worden aangehouden dat het 95% betrouwbaarheidsinterval van de totale intelligentie de 130 'omvat'. Dit betekent dat de intelligentie (meer dan) 2 standaarddeviaties afwijkt van het gemiddelde. De intelligentie wordt echter beoordeeld in het licht van de andere onderzoeksgegevens en de kwalitatieve analyse van de diagnosticus. Er zal geen slagboomdiagnostiek worden gepraktiseerd. Met andere woorden: een leerling met een iets lager uitvallende intelligentiescore, maar duidelijke begaafdheidskenmerken en -behoeften (en mogelijk ook verklaring van diagnosticus voor verminderd presteren tijdens de testafname, een zogenaamde 'gedrukte score'), kan tot de beoogde doelgroep behoren en in aanmerking komen voor plaatsing.
- De aanwezigheid van leer- en persoonlijkheidseigenschappen kenmerkend voor (hoog)begaafdheid (zoals beschreven in de opsomming bij beschrijving doelgroep)

Toelatingscriterium 2 - Plusklassen

Daarnaast is er sprake van **specifieke, aan hoogbegaafdheid te relateren problematiek**, zoals bijvoorbeeld:

- onderpresteren; langdurig minder presteren dan op basis van cognitief ontwikkelingspotentieel kan worden verwacht;
- verveling door onvoldoende uitdaging ná ingezette interventies als compacten en verrijken;
- problemen met de zelfstandigheid en taakaanpak als gevolg van zwakker ontwikkelde leer- en werkstrategieën c.q. executieve vaardigheden en/of onvoldoende doorzettingsvermogen en motivatie;
- problemen op sociaal vlak : de leerling voelt zich onbegrepen, eenzaam en/of heeft minder mogelijkheden vriendschap en sociale vaardigheden te ontwikkelen, als gevolg van beperkte mogelijkheden om met ontwikkelingsgelijken om te gaan;
- problemen op emotioneel vlak:
 - de leerling ontwikkelt negatieve faalangst; vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken en/of de doelen worden door de leerling te hoog gekozen, zodat falen hieraan toegeschreven kan worden;
 - het zelfbeeld van de leerling staat onder druk, de leerling heeft minderwaardigheidsgevoelens vanuit een gevoel van 'anders zijn'.
- te veel aangepast gedrag (bijv. aangepast, succesvolle type, onderduikende type) of te weinig aangepast gedrag (bijv. uitdagend, creatieve type; Betts & Neihart (1988; 2010). Dit laatste kan ook in reactie op verveling ontstaan (reactief).

Toelatingscriterium 3 - Plusklassen

- Tot slot heeft de school zich in voldoende mate ingespannen om aan de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet te komen.
- Deze behoeften zijn in kaart gebracht en er is planmatig gewerkt aan/met aanpassingen in onderwijs en begeleiding, zoals: compacten van het reguliere lesaanbod, een structureel aanbod van verrijkingsstof en hierbij zowel instructie als (coachende) begeleiding.
- Een school die hierin nog onvoldoende bekwaam is, dient een deskundige hoogbegaafdheid van het eigen schoolbestuur of het samenwerkingsverband te hebben ingeschakeld voor advies.
- Wanneer deze stappen onvoldoende effect hebben, kan een school constateren zij onvoldoende aan de (alle) behoeften van de leerling tegemoet kunnen komen en er sprake is van **handelingsverlegenheid**.

Toevoeging op criteria - Plusklassen

- Leerlingen met een **stoornis volgens de DSM IV** worden op voorhand **niet uitgesloten**, vanwege de mogelijkheid van misdiagnoses (= gedrag wordt ten onrechte toegeschreven aan een stoornis, maar is het gevolg van een onvoldoende afstemming tussen de behoeften van het kind en de omgevingskenmerken) en het gegeven dat juist deze leerlingen zeer gebaat kunnen zijn bij deze voorziening. Soms wordt tot een proefperiode besloten. Tijdens een proefperiode wordt geobserveerd of het gedrag van de leerling toelaatbaar is, dan wel sterk verbetert dankzij plaatsing binnen de plusklas.
- **Ernstig externaliserend probleemgedrag**, waarbij de leerling een gevaar voor zichzelf en zijn/haar omgeving vormt **en sterk storend gedrag**, vormen echter een **contra-indicatie**.
- Ons uitgangspunt is dat leerlingen worden toegelaten wanneer zij zelf baat hebben bij deelname aan de plusklas én het onderwijsproces van anderen niet bovenmatig storen en/of onevenredig veel aandacht van de leerkracht vragen.

Doelgroep en toelatingscriteria Eureka Onderwijs

Doelgroep

De doelgroep van de Eureka wordt gevormd door **(hoog)begaafde leerlingen**; leerlingen bij wie veel begaafdheidskenmerken worden herkend, zoals bijvoorbeeld onderstaande:

- sterk cognitief potentieel c.q. hoge intelligentie
- creatief denkvermogen (origineel, onconventioneel, open minded)
- sterke gedrevenheid, leergierigheid (bij interesse)
- sterk geheugen
- abstract denkvermogen (goed kunnen generaliseren, verbanden zoeken en snel herkennen)
- de lat automatisch hoog leggen (perfectionistisch)
- kritische instelling
- groot rechtvaardigheidsgevoel
- hoge gevoeligheid / sensitiviteit

Bovenstaande eigenschappen raken in de knel wanneer onvoldoende wordt / kan worden afgestemd op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Er worden dan tevens enkele of meerdere van onderstaande kenmerken waargenomen:

- geen aansluiting in de eigen groep (sociaal-emotioneel en/of cognitief)
- negatief gedrag (reactief)
- behoefte aan contact met ontwikkelingsgelijken, zich niet begrepen voelen
- zelfbeeld staat onder druk; heeft minderwaardigheidsgevoelens
- gepest zijn/worden
- afnemende schoolprestaties en motivatie; presteert onder eigen gemiddelde of het klassengemiddelde of past zich aan het klassengemiddelde aan
- negatieve faalangst; vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken en/of de doelen worden door de leerling te hoog gekozen, zodat falen hieraan toegeschreven kan worden
- is vaak ontevreden over eigen prestaties
- geringe taakgerichtheid; spant zich niet langer in bij het uitvoeren van taken.

Toelatingscriteria Eureka

Leerlingen kunnen instromen in Eureka **vanaf groep 4**. Soms worden ook leerlingen uit **groep 3** toegelaten, mits zij **kunnen lezen op minimaal AVI E3 niveau** en de school **minimaal een half jaar ondersteuningsacties/interventies** zoals hierboven beschreven heeft uitgevoerd. Toelating van kleuters achten wij niet wenselijk. Het onderscheid tussen hoogbegaafdheid en een tijdelijke ontwikkelingsvoorsprong is soms moeilijk te maken op jonge leeftijd en daarbij biedt juist het kleuteronderwijs veel ruimte en mogelijkheden om te differentiëren in aanbod en een rijke leeromgeving te creëren.

Toelatingscriterium 1 - Eureka

Er is sprake van **(hoog)begaafdheid** blijkt uit:

- Een hoge intelligentie
Hierbij kan als uitgangspunt worden aangehouden dat het 95% betrouwbaarheidsinterval van de totale intelligentie de 130 'omvat'. Dit betekent dat de intelligentie (meer dan) 2 standaarddeviaties afwijkt van het gemiddelde. De intelligentie wordt echter beoordeeld in het licht van de andere onderzoeksgegevens en de kwalitatieve analyse van de diagnosticus. Er zal geen slagboomdiagnostiek worden gepraktiseerd. Met andere woorden: een leerling met een iets lager uitvallende intelligentiescore, maar duidelijke begaafdheidskenmerken en -behoeften (en mogelijk ook verklaring van diagnosticus voor verminderd presteren tijdens de testafname, een zogenaamde 'gedrukte score'), kan tot de beoogde doelgroep behoren en in aanmerking komen voor plaatsing.
- De aanwezigheid van leer- en persoonlijkheidseigenschappen kenmerkend voor (hoog)begaafdheid (zoals beschreven in de opsomming bij beschrijving doelgroep)

Toelatingscriterium 2 - Eureka

Daarnaast is er in **ernstige mate** sprake van **problematiek** als gevolg van niet vervulde onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften in de reguliere schoolsetting of is het aannemelijk dat de leerling ernstige last zal krijgen in de reguliere schoolsetting als gevolg van zijn/haar onvervulde ondersteuningsbehoeften, zoals bijvoorbeeld:

- Onderpresteren; langdurig minder presteren dan op basis van cognitief ontwikkelingspotentieel kan worden verwacht;
- Sterke verveling door onvoldoende uitdaging ná ingezette interventies als compacten, verrijken en versnellen, waarbij een leerling bijvoorbeeld reeds een jaar is versneld en alsnog te weinig leerkansen heeft met een gecompact en verrijkt aanbod in het hogere leerjaar;
- Problemen met de zelfstandigheid en taakaanpak als gevolg van zwakker ontwikkelde leer- en werkstrategieën c.q. executieve vaardigheden en/of onvoldoende doorzettingsvermogen en motivatie;
- Problemen op sociaal vlak : de leerling voelt zich onbegrepen, eenzaam en heeft minder mogelijkheden vriendschap en sociale vaardigheden te ontwikkelen, als gevolg van beperkte mogelijkheden om met ontwikkelingsgelijken om te gaan;
- Problemen op emotioneel vlak:
 - de leerling ontwikkelt negatieve faalangst; vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken en/of de doelen worden door de leerling te hoog gekozen, zodat falen hieraan toegeschreven kan worden;
 - het zelfbeeld van de leerling staat onder druk, de leerling heeft minderwaardigheidsgevoelens vanuit een gevoel van 'anders zijn'.
- Te veel aangepast gedrag (bijv. aangepast, succesvolle type, onderduikende type) of te weinig aangepast gedrag (bijv. uitdagend, creatieve type; Betts & Neihart (1988; 2010). Dit laatste kan ook in reactie op verveling ontstaan (reactief).
- Psychosomatische klachten, zoals hoofdpijn, buikpijn en/of slaapproblemen;
- Depressieve klachten.

Toelatingscriterium 3 - Eureka

- Tot slot heeft de school zich in voldoende mate ingespannen om aan de specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling tegemoet te komen.
- Deze behoeften zijn in kaart gebracht en er is planmatig gewerkt aan/met aanpassingen in onderwijs en begeleiding, zoals: compacten van het reguliere lesaanbod, een structureel aanbod van verrijkingsstof en hierbij zowel instructie als (coachende) begeleiding en mogelijk versnellen.
- Een school die hierin nog onvoldoende bekwaam is, dient een deskundige hoogbegaafdheid van het eigen schoolbestuur of het samenwerkingsverband te hebben ingeschakeld voor advies.
- Wanneer deze stappen onvoldoende effect hebben, kan een school constateren zij onvoldoende aan de behoeften van de leerling tegemoet kunnen komen en er sprake is van **(ernstige) handelingsverlegenheid**.

Toevoeging op criteria- Eureka

- Leerlingen met een **stoornis volgens de DSM IV** worden op voorhand **niet uitgesloten**, vanwege de mogelijkheid van misdiagnoses (= gedrag wordt ten onrechte toegeschreven aan een stoornis, maar is het gevolg van een onvoldoende afstemming tussen de behoeften van het kind en de omgevingskenmerken) en het gegeven dat juist deze leerlingen zeer gebaat kunnen zijn bij deze voorziening. Gezien de ambitie van het Samenwerkingsverband (dekkend onderwijsaanbod) is Eureka de meest geschikte, misschien wel enige plek waar deze leerlingen terecht kunnen en op hun plek zijn.
- **Ernstig externaliserend probleemgedrag**, waarbij de leerling een gevaar voor zichzelf en zijn/haar omgeving vormt **en sterk storend gedrag**, vormen echter een **contra-indicatie** (dan lijkt cluster 4 onderwijs geïndiceerd). Soms wordt tot een proefperiode besloten. Tijdens een proefperiode wordt geobserveerd of het gedrag van de leerling toelaatbaar is, dan wel sterk verbetert dankzij plaatsing binnen het Eureka onderwijs.
- Ons uitgangspunt is dat leerlingen worden toegelaten wanneer zij zelf baat hebben bij het Eureka onderwijs én het onderwijsproces van anderen niet bovenmatig storen en/of onevenredig veel aandacht van de leerkracht vragen.